

Νομική Ομάδα Υποστήριξης Πολιτών Ετήσια έκθεση

Ιούνιος 2005– Μάιος 2006

Περιεχόμενα

A. Εισαγωγή	1
B. Νομική Ομάδα Υποστήριξης Πολιτών	1
Γ. Διαχείριση των καταγγελιών.....	2
Δ. Οι καταγγελίες της περιόδου αναφοράς	3
Ε. Άλλες δράσεις της Ομάδας.....	11
ΣΤ. Συμπεράσματα	12
Ζ. Προγραμματισμός για τον επόμενο χρόνο.....	13

A. Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει την πρόοδο των εργασιών της Νομικής Ομάδας Υποστήριξης Πολιτών για το διάστημα μεταξύ Ιουνίου 2005 και Μαΐου 2006. Η Νομική Ομάδα ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 2002 με στόχο τη συμβουλευτική υποστήριξη πολιτών ή ομάδων που αντιμετωπίζουν περιπτώσεις περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Όπως έγινε σαφές ήδη από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Ομάδας, τα περιβαλλοντικά προβλήματα της Ελλάδας σίγουρα δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με επιτυχία από μία και μόνη περιβαλλοντική οργάνωση. Λαμβάνοντας λοιπόν ως δεδομένο πως η βασική αιτία ύπαρξης τόσο πολλών και ποικίλων προβλημάτων περιβαλλοντικής υποβάθμισης είναι η απουσία μιας ισχυρής κοινωνίας πολιτών, το WWF Ελλάς συνειδητά επέλεξε να παίξει τον ρόλο του υποστηρικτή και εμπνευστή εκείνων των πολιτών που επιλέγουν τη δράση από την απραξία. Μέσα από τη Νομική Ομάδα, το WWF δεν αναλαμβάνει να λύσει υποθέσεις που του ανατίθενται, αλλά στηρίζει με κάθε διαθέσιμο μέσο τους πολίτες (είτε είναι υποστηρικτές της οργάνωσης είτε όχι) που ατομικά ή συλλογικά σπάνε τη σιωπή που καλύπτει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα.

Στην έκθεση παρουσιάζονται με όσο το δυνατόν πιο αναλυτικό τρόπο οι αρμοδιότητες της Νομικής Ομάδας, η μεθοδολογία χειρισμού των καταγγελιών και η διαχείριση των καταγγελιών που υποβλήθηκαν στο WWF Ελλάς κατά την περίοδο έκθεσης. Στο τέλος της έκθεσης παρουσιάζονται και οι κυριότεροι στόχοι της Νομικής Ομάδας για τον επόμενο χρόνο.

Οι ετήσιες εκθέσεις και τα αποτελέσματα της δουλειάς της Νομικής Ομάδας απευθύνονται σε κάθε ενδιαφερόμενο, ιδιαίτερα όμως προς εκείνους τους φορείς που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος (υπουργεία, ΟΤΑ, άλλες δημόσιες υπηρεσίες), τα μέσα ενημέρωσης, τις οργανώσεις πολιτών και τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς βέβαια και τους δικηγορικούς συλλόγους. Επίσης, αποτελούν βασικό εργαλείο σχεδιασμού δράσεων για το WWF Ελλάς, καθώς δίνουν σαφείς ενδείξεις για τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, ώστε να ισχυροποιηθεί και να αναλάβει ουσιαστική δράση για την προστασία του περιβάλλοντος.

Τη συγγραφή της έκθεσης ανέλαβε ο Ηλίας Τζηρίτης, Συντονιστής Συλλογικών Δράσεων του WWF Ελλάς, με τη συνεργασία της χημικού μηχανικού Ματίνας Μαρνέρη, εθελόντριας της Νομικής Ομάδας.

B. Νομική Ομάδα Υποστήριξης Πολιτών

Η Νομική Ομάδα Υποστήριξης Πολιτών είναι μια φιλόδοξη δράση, μέσα από την οποία το WWF στοχεύει στην ουσιαστική στήριξη άλλων οργανώσεων, τοπικών ομάδων και κινήσεων αλλά και μεμονωμένων πολιτών που προσπαθούν να δραστηριοποιηθούν για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σκοπός της νομικής ομάδας υποστήριξης πολιτών είναι η ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και η τόνωση του αισθήματος συμμετοχής για ανάληψη πολύπλευρης περιβαλλοντικής δράσης.

Συγκεκριμένα, η Νομική Ομάδα αναλαμβάνει τον χειρισμό των καταγγελιών ή αναφορών για συγκεκριμένες περιπτώσεις υποβάθμισης που υποβάλλονται στο WWF Ελλάς, ενώ παράλληλα επεξεργάζεται νομοσχέδια με περιβαλλοντική

διάσταση που υποβάλλονται προς συζήτηση και ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων. Τέλος, η Νομική Ομάδα εισηγείται τρόπους δράσης για την αντιμετώπιση σημαντικών θεμάτων που προκύπτουν από τη δραστηριότητά της (π.χ. υποβολή υπομνημάτων προς τις αρμόδιες αρχές, ανακοινώσεις τύπου, συγκεκριμένες νομικές ενέργειες, κτλ).

Η Νομική Ομάδα Υποστήριξης Πολιτών αποτελεί κομμάτι της δράσης του WWF Ελλάς και αποτελείται κυρίως από εθελοντές που ειδικεύονται σε σχετικούς με το θέμα τομείς. Η ομάδα στελεχώνεται κυρίως από νομικούς και έχει επιφορτισθεί με την εξέταση των καταγγελιών που λαμβάνει το WWF Ελλάς για διάφορα θέματα.

Τα μέλη της εθελοντικής Νομικής Ομάδας Υποστήριξης Πολιτών, κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, ήταν (κατ' αλφαβητική σειρά):

Αβραμάκος Βασίλης, Μηχανικός Αντιρύπανσης
Αγγελίδη Μαρία-Νιόβη, Δικηγόρος
Αντωνοπούλου Γεωργία, Δικηγόρος
Αντωνοπούλου Μαρίνα, Αρχαιολόγος-Περιβαλλοντολόγος
Αραμπατζή Φωτεινή, Δικηγόρος
Αρβανίτη Ζωή-Νεκταρία, Δημοσιογράφος
Βρεττού Φωτεινή, Βιολόγος
Γαμβρέλλη Στυλιανή, Δικηγόρος
Δημητρακάκη Αλεξάνδρα, Δικηγόρος
Ζούλια Ειρήνη, Φυσικός
Καραβέλλας Δ., Διευθυντής WWF Ελλάς
Κούσκουρα Χρυσούλα, Δικηγόρος
Κουτίβα Ιφιγένεια, Μηχανικός Μεταλλείων
Κουφοπούλου Βάλια, Αρχιτέκτων Μηχανικός
Κυριακόπουλος Ηλίας, Νομικός
Λιαρικός Κωνσταντίνος, Συντονιστής Προγραμμάτων WWF Ελλάς
Μαρνέρη Ματίνα, Χημικός Μηχανικός
Ναβροζίδης Παναγιώτης, Πολιτικός Επιστήμων
Νάντσου Θεοδότα, Συντονίστρια περιβαλλοντικής πολιτικής του WWF Ελλάς
Ορφανού Ιφιγένεια, Δικηγόρος
Παυλίδη Φράνσις, Περιβαλλοντολόγος
Πάχτα Μαρία, Νομικός
Πέτρου Κωνσταντίνος, Περιβαλλοντολόγος
Σωτηροπούλου Ειρήνη, Δικηγόρος
Τζηρίτης Ηλίας, Συντονιστής Νομικής Ομάδας WWF Ελλάς
Τόπακα Ιωάννα, Δικηγόρος
Τσιμπουκάκης Νίκος, Δικηγόρος
Φακίνου Κυριακή, Δικηγόρος
Φουτακόγλου Αικατερίνη, Δικηγόρος

Γ. Διαχείριση των καταγγελιών

Η Νομική Ομάδα δέχεται μόνο έγγραφες και ενυπόγραφες καταγγελίες ή αιτήματα προς εξέταση (φαξ, email ή μέσω ταχυδρομείου). Να σημειώσουμε βέβαια ότι η Ομάδα λαμβάνει κάθε βδομάδα δεκάδες τηλεφωνικές καταγγελίες ή ερωτήσεις από πολίτες για διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα. Κάποιες από αυτές γίνονται γραπτές στη συνέχεια, κατόπιν προτροπής των μελών της Ομάδας. Μόνο σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις η Ομάδα ασχολείται με την περαιτέρω διερεύνηση μιας τηλεφωνικής καταγγελίας. Στις υπόλοιπες δίνονται απλώς συμβουλές, πληροφορίες ή διευκρινίσεις.

Η πρώτη φάση της εξέτασης μιας καταγγελίας είναι η ανάγνωση και συζήτησή της στην ολομέλεια της Ομάδας που συνέρχεται δύο φορές τον μήνα. Στη συνέχεια η

υπόθεση ανατίθεται προς διερεύνηση σε μέλος της ομάδας που συνήθως έχει κάποια ειδικευση σε παρόμοια θέματα.

Η αρχική επαφή με τον καταγγέλοντα έχει ως στόχο τη δραστηριοποίησή του, προσωπική ή συλλογική, για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Σε πρώτη φάση η Ομάδα προτείνει βασικές κατευθύνσεις και δράσεις προς τους καταγγέλοντες. Στις περιπτώσεις σοβαρών καταγγελιών κατά τις οποίες οι καταγγέλοντες έχουν ήδη ολοκληρώσει έναν κύκλο βασικών ενεργειών και δεν έχει υπάρξει αποτέλεσμα, το WWF Ελλάς αναλαμβάνει να ασκήσει πίεση προς τις αρμόδιες αρχές, να δημοσιοποιήσει το πρόβλημα ή ακόμα και να προχωρήσει σε νομικές ενέργειες. Σε κάθε όμως περίπτωση, βασική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ενεργής ομάδας πολιτών που παρακολουθεί στενά το θέμα και έχει εκφράσει αίτημα προς το WWF για υποστήριξη της συγκεκριμένης δράσης τους.

Οι τρόποι παρέμβασης της οργάνωσης στο πλαίσιο διερεύνησης μιας υπόθεσης ποικίλουν και έχουν ως στόχο:

- την περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης και γνώση για την άποψη των υπηρεσιών
- την άσκηση πίεσης προς τις αρμόδιες αρχές για κοινοποίηση περιβαλλοντικής πληροφορίας προς του ενδιαφερόμενους και / ή
- την άσκηση πίεσης προς τους αρμόδιους για άμεση διευθέτηση του προβλήματος. Αυτή η παρέμβαση της Νομικής Ομάδας προϋποθέτει τεκμηρίωση του προβλήματος και προηγούμενη δραστηριοποίηση των καταγγελλόντων.

Ταυτόχρονα, η Νομική Ομάδα παρέχει υποστήριξη σε ομάδες πολιτών με στόχο τη σύσταση συλλόγων και / ή την καλύτερη λειτουργία τους για την πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση των θεμάτων που χειρίζονται.

Για κάθε καταγγελία τηρείται φάκελος. Επίσης, οι καταγγελίες καταγράφονται σε ηλεκτρονικό αρχείο, το οποίο ενημερώνεται και για την πορεία του χειρισμού της κάθε μιας χωριστά. Επιπλέον, από τον Οκτώβριο 2002 η Νομική Ομάδα έχει τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης σε κρίσιμες νομικές πληροφορίες μέσω της σύνδεσης με τη βάση δεδομένων ΝΟΜΟΣ. Η δωρεάν σύνδεση με αυτή τη σημαντική βάση νομικών δεδομένων οφείλεται σε ευγενική προσφορά της εταιρείας Intracom.

Η λειτουργία της Νομικής Ομάδας βασίζεται αποκλειστικά στην εθελοντική εργασία των μελών της.

Δ. Οι καταγγελίες της περιόδου αναφοράς

Κατά την περίοδο αναφοράς, δηλαδή από τον Ιούνιο 2005 μέχρι το Μάιο 2006, η Νομική Ομάδα έχει λάβει και επεξεργαστεί 83 έγγραφες καταγγελίες πολιτών που αφορούν σε μια ποικιλία από περιπτώσεις περιβαλλοντικής υποβάθμισης που μπορούν να ταξινομηθούν σε 9 κατηγορίες. Οι καταγγελίες αυτές παρουσιάζονται επιγραμματικά ανά κατηγορία στον παρακάτω πίνακα:

Α. Υποβάθμιση βιοτόπων: Στην κατηγορία περιλαμβάνονται καταγγελίες για υποβάθμιση περιοχών με οικολογική αξία, προστατευόμενες ή μη. Οι κυριότερες αιτίες υποβάθμισης είναι η ρύπανση από απόβλητα ή σκουπίδια, η κατασκευή φραγμάτων ή δρόμων και η παράνομη οικοδομική δραστηριότητα. Κατά τη αναφερόμενη χρονική περίοδο υποβλήθηκαν 17 καταγγελίες για υποβάθμιση βιοτόπων και αφορούσαν σε φυσικές περιοχές που προστατεύονται (κυρίως Natura 2000) ή χρήζουν προστασίας από τον νόμο.

Περίπτωση 1: Καταπάτηση Λ/Θ Αντινιώτη για κατασκευή ξενοδοχειακής μονάδας

Ευαισθητοποιημένοι κάτοικοι της περιοχής κατήγγειλαν στο WWF Ελλάς την δημιουργία μεγάλης ξενοδοχειακής μονάδας εντός της Λ/Θ Αντινιλωτη στη Κέρκυρα. Ο συγκεκριμένος βιότοπος ανήκει στο δίκτυο Natura 2000 και είναι ίσως ο σημαντικότερος υγρότοπος των Ιονίων Νήσων. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων είχε εκδοθεί παράτυπα από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, ενώ θα έπρεπε να γίνει από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Η Νομική Ομάδα έστειλε σειρά διαμαρτυριών προς τη Νομαρχία Κερκύρας, την Περιφέρεια και τις συναρμόδιες υπηρεσίες. Μετά από συνεχή δημοσιεύματα στον τύπο και παρέμβαση του Νομικού Συμβούλου του Κράτους, ο Περιφερειάρχης ακύρωσε την άδεια. Οι ενέργειες των κατοίκων είχαν ως αποτέλεσμα λοιπόν την διακοπή των παράνομων εργασιών, αλλά και την έκφραση απειλών έως και ξυλοδαρμού εναντίον τους.

Η ανάδοχος εταιρία έχει καταθέσει εκ νέου φάκελο έγκρισης περιβαλλοντικών όρων στην Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ. Αναμένουμε την μη έγκριση του φακέλου προκειμένου να μην δημιουργηθεί μια μη αντιστρεπτή κατάσταση για αυτόν τον πλούσιο υγρότοπο.

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	6/6/2005	Κοπή δέντρων στη Λίμνη Στυμφαλία	Κόρινθος
2	8/6/2005	Δημιουργία Λατομείου	Αχαΐα
3	13/6/2005	Υλοτομία στον Όλυμπο από μοναστήρι	Πιερία
4	13/6/2005	Εργοστάσιο λιγνίτη σε δασική περιοχή	Μεσσηνία
5	5/7/2005	Εγκατάσταση εργοστασίου κεραμοποιίας	Κρήτη
6	14/7/2005	Σχεδιαζόμενη κατασκευή ξενοδοχειακών μονάδων και γηπέδων golf στη Λιμνοθάλασσα Γιάλοβα	Μεσσηνία
7	16/7/2005	Κατασκευή δρόμου στην αλπική ζώνη του Βελουχίου	Ευρυτανία
8	26/9/2005	Αμμοληψίες στον Αξιό	Θεσσαλονίκη
9	4/10/2005	Μπαζωμα υγροτόπου	Αττική
10	19/10/2005	Καταπάτηση Λιμνοθάλασσας Αντινιώτη για κατασκευή ξενοδοχείου	Κέρκυρα
11	21/10/2005	Αυθαίρετα κτίσματα στον Υγρότοπο της Καλλονής	Λέσβος
12	21/11/2005	Υλοτομία στο νομό Ροδόπης	Ροδόπη
13	20/2/2006	Παράνομες Αμμοληψίες στον Πηνειό	Λάρισα
14	27/2/2006	Επαναλειτουργία Λατομείων	Δήμος Λαρισσού Αχαΐας
15	1/3/2006	Μπαζώματα στον υγρότοπο Ντίπι	Λέσβος
16	12/5/2006	Ασφαλτόστρωση οδικού δικτύου σε καταφύγιο άγριας ζωής	Αίγινα
17	13/5/2006	Πιθανή δημιουργία χιονοδρομικού κέντρου στα Βαρδούσια όρη	Φθιώτιδα

Β. Υποβάθμιση αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος

Σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται καταγγελίες για μια σειρά από ενέργειες ή γεγονότα που υποβαθμίζουν το περιβάλλον σε πόλεις και το περιαστικό περιβάλλον.

Κατά την περίοδο αναφοράς η Νομική Ομάδα έλαβε και επεξεργάστηκε 8 τέτοιες καταγγελίες, οι οποίες αφορούσαν κυρίως στην περιοχή της Αττικής. Τα θέματα ήταν ποικίλα, αν και συνήθως επικεντρώνονταν σε υποβάθμιση ελεύθερων χώρων και κοπή δένδρων.

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	7/7/2005	Τσιμεντοποίηση χώρου πρασίνου	Αττική
2	1/9/2005	Κοπή δέντρων σε πλατείες	Αθήνα
3	26/9/2005	Μπαζώματα ρεμάτων	Κρήτη
4	25/10/2005	Πεζοδρόμηση Πράσινου Λόφου	Αττική
5	20/2/2006	Κατασκευή Μουσείου σε αστικό πάρκο	Έδεσσα
6	23/3/2006	Κοπή πεύκων	Αθήνα
7	2/5/2006	Παρεμβάσεις σε περιαστικό άλσος	Ιωάννινα
8	18/5/2006	Καταστροφή δασικής περιοχής και παιδικής χαράς	Αττική

Γ. Παράνομο εμπόριο και κατοχή απειλούμενων ειδών

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	1/6/2005	Πίθηκος σε pet shop	Λαμία
2	8/6/2005	Παραδείσια πουλιά	Πειραιάς
3	8/6/2005	Κροκόδειλος σε ταβέρνα	Ιωάννινα
4	15/9/2005	Τσίρκο Γενικά	Αττική
5	15/9/2005	Τσίρκο Ν. Ευκαρπία	Θεσσαλονίκη
6	7/10/2005	Τσίρκο Περιστερί	Αττική
7	11/10/2005	Τσίρκο Γλυκά Νερά	Αττική
8	11/10/2005	Τσίρκο Αγρίνιο	Αιτωλοακαρνανία
9	11/10/2005	Τσίρκο Ελευσίνα	Αττική
10	27/1/2006	Πώληση δερμάτων λύκων	Μέτσοβο

Δ. Κακομεταχείριση ζώων (φιλοζωικά)

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	17/10/2005	Άγρια ζώα σε νυχτερινό κέντρο	Πάρος
2	4/2/2006	Εκτροφείο τσιντσιλά	Θεσσαλονίκη
3	29/1/2006	Κακοποίηση Πόνυ	Αθήνα

Ε. Παράνομο κυνήγι

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	22/9/2005	Κυνήγι αγριόχοιρου	Λέσβος
2	23/11/2005	Κυνήγι	Όλυμπος
3	14/3/2006	Παγίδες για πτηνά στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών	Αττική
4	16/3/2006	Κυνήγι στον Υμηττό	Αττική
5	14/4/2006	Κυνήγι στην Ελασσόνα	Λάρισα
6	8/5/2006	Κυνήγι και Παράνομη υλοτομία	Ορεινή Ναυπακτία

Ζ. Τοξικά και ρύπανση

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	13/6/2005	Αέρια όχληση από εργοστάσιο γραφικών	Περιστερί
2	14/6/2005	Λειτουργία μονάδας αφαλάτωσης	Τήνος
3	28/6/2005	Θαλάσσια μόλυνση	Ηλεία
4	6/7/2005	Μόλυνση από εργοστάσιο επεξεργασίας πυρήνα	Κρήτη
5	6/7/2005	Απόβλητα σκοπευτηρίου	Αθήνα
6	16/7/2005	Μόλυνση υδάτων στο ποταμό Ερύμανθο	Αχαΐα
7	20/7/2005	Μόλυνση από λειτουργία βιολογικού καθαρίσμου	Κρήτη
8	18/8/2005	Δημιουργία ΧΥΤΑ	Λοκρίδα
9	5/9/2005	Μόλυνση από ιχθυοτροφείο	Χίος
10	15/9/2005	Κατασκευή ορυχείου χρυσού στη Βουλγαρία	Ροδόπη
11	19/10/2005	ΧΑΔΑ	Χίος
12	4/11/2005	Ανεξέλεγκτη Χωματερή	Φθιώτιδα
13	15/11/2005	Σχεδιασμός ΧΥΤΑ	Αρκαδία
14	20/12/2005	Ρύπανση από ξενοδοχειακή μονάδα	Πάρος
15	23/1/2006	Ρύπανση χειμάρου	Λακωνία
16	26/1/2006	Κατασκευή σταθμού μεταφόρτωσης σκουπιδιών	Αττική
17	9/2/2006	Σχεδιασμός ΧΥΤΑ	Ικαρία
18	10/3/2006	Κατασκευή μονάδας αποθήκευσης και διακίνησης καυσίμων	Λήμνος
19	10/4/2006	Απομάκρυνση σκεπής αμιάντου	Αθήνα
20	15/4/2006	Ανεξέλεγκτη Χωματερή	Αττική
21	4/5/2006	Απόθεση απορριμάτων	Αττική
22	16/5/2006	Ρύπανση από γαλακτοκομική μονάδα	Λέσβος

Η. Αυθαίρετα και καταπατήσεις αιγιαλού & δασικών εκτάσεων

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	23/6/2005	Κατασκευές σε δασική περιοχή	Πόρος
2	30/6/2005	Προστασία πευκοδάσους	Χίος
3	6/2/2006	Καταπάτηση δασικών εκτάσεων	Ευρυτανία
4	9/2/2006	Παράνομες Ταβέρνες στο Ε.Π. Σχοινιά	Αττική
5	17/2/2006	Ένταξη δασικών περιοχών σε σχέδιο πόλης	Αττική

Περίπτωση 2: Καταπάτηση δασικών εκτάσεων

Στις περιοχές «Αρέντα» και «Κυνηγού» του Δήμου Προυσού Ευρυτανίας υπάρχουν αυθαίρετοι οικισμοί εντός δασικών εκτάσεων από τη δεκαετία του 1980. Παρά το γεγονός ότι έχουν εκδοθεί Πρωτόκολλα Διοικητικής Αποβολής δεν έχουν απομακρυνθεί.

Κατόπιν καταγγελίας, η Νομική Ομάδα πληροφορήθηκε ότι παρατύπως επιχειρείται η αλλαγή χρήσης των εκτάσεων αυτών προκειμένου να νομιμοποιηθούν τα αυθαίρετα. Αφού ερευνήθηκε το ιστορικό της υπόθεσης και έγινε αυτοψία της περιοχής, η Ομάδα προχώρησε σε αλληπάλληλες καταγγελίες και δημοσιεύματα σε συνεργασία με τα «Ευρυτανικά Νέα». Κατόπιν τον πίεσεων ασκήθηκε ένσταση κατά των παράτυπων αποφάσεων από τη Δ/ση Δασών Ευρυτανίας.

Αναμένουμε την απόφαση της Β' βάθμιας Επιτροπής Δασικών Αμφισβητήσεων καθώς και τα αποτελέσματα της έρευνας του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης του Υπ. Εσωτερικών που ήδη ερευνά το θέμα για τυχόν διοικητικές ευθύνες υπαλλήλων της Διοίκησης.

Θ. Κακοδιαχείριση υδάτινων πόρων

Η παρούσα κατηγορία αφορά κυρίως την μη εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», ευρύτερα γνωστής ως «Οδηγία Πλαίσιο για το Νερό», που προβλέπει την επίτευξη, μέχρι το 2015, καλής οικολογικής (ποιοτικής και ποσοτικής) και χημικής κατάστασης και την αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων (επιφανειακών, υπόγειων και παράκτιων), τη διαχείριση του νερού σε επίπεδο Λεκάνης Απορροής Ποταμού και τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων.

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	16/11/2005	Κατασκευή φράγματος στον Άραχθο	Άρτα

Ι. Άλλα θέματα

	Ημερομηνία	Θέμα	Περιοχή
1	7/6/2005	Νεκρό δελφίνι	Κέρκυρα
2	8/6/2005	Φυτοφάρμακα σε φυστικές	Αττική
3	30/6/2005	Τραυματισμένη χελώνα	Μεσσηνία
4	6/7/2005	Κατασκευή αιολικού πάρκου	Ρόδος
5	10/10/2005	Jeep σε παραλία και θανάτωση παπιών	Τήνος
6	22/11/2005	Κατασκευή οδικού άξονα Ε65	Καλαμπάκα
7	26/1/2006	Κατασκευή βιολογικού	Μύκονος
8	10/3/2006	Ασφαλτόστρωση οδικού δικτύου	Πόρος
9	14/3/2006	Εγκατάσταση βιομηχανικών μονάδων στον Πολύγυρο	Θεσσαλονίκη
10	29/4/2006	Κατασκευή νέου λιμένα	Νάξος
11	12/5/2006	Ασφαλτόστρωση οδικού δικτύου χωρίς ΜΠΕ	Αίγινα

Όλες οι προαναφερόμενες περιπτώσεις εξετάστηκαν από μέλη της ομάδας και δόθηκαν οι κατευθύνσεις που διευκόλυναν τη δράση από τους καταγγέλοντες. Στις περισσότερες από αυτές τις περιπτώσεις κρίθηκε απαραίτητη η παρέμβαση του WWF προς τις αρμόδιες αρχές, ώστε να διευκρινιστεί η άποψη της υπηρεσίας στο ζήτημα και / ή να δοθούν οι απαραίτητες πληροφορίες προς τους καταγγέλοντες σχετικά με την υπόθεση. Συγκεκριμένα, το WWF Ελλάς παρενέβη στις εξής περιπτώσεις:

	Θέμα	Περιοχή	Ενέργεια	Έκβαση
1	Κοπή δέντρων στη Λίμνη Στυμφαλία	Κόρινθος	Ειδοποιήθηκε το Δασαρχείο Κορίνθου	Άγνωστη
2	Νεκρό δελφίνι	Κέρκυρα	Ειδοποιήθηκε η ΜΚΟ «Αρίων» για συλλογή στοιχείων	
3	Εργοστάσιο λιγνίτη σε δασική περιοχή	Μεσσηνία	Γραπτή απάντηση με νομικά επιχειρήματα προς τους καταγγέλοντες	Μετά από κινητοποιήσεις των κατοίκων τα σχέδια αποσύρθηκαν από το Υπ. Ανάπτυξης
4	Κατασκευές σε δασική περιοχή	Πόρος	Έγινε καταγγελία	Έγινε μήνυση από τον Δήμο Πόρου κατά παντός υπευθύνου
5	Προστασία πευκοδάσους	Χίος	Απάντηση μέσω email	

6	Τραυματισμένη χελώνα	Μεσσηνία	Ειδοποιήθηκε ο ΑΡΧΕΛΩΝ.	Η χελώνα πήγε στη Γλυφάδα, στο Κέντρο Περιθαλψης
7	Εγκατάσταση εργαστασίου κεραμοποιίας	Κρήτη	Δόθηκαν έγγραφες υποδείξεις	
8	Μόλυνση από εργοστάσιο επεξεργασίας πυρήνα	Κρήτη	Δόθηκαν έγγραφες υποδείξεις	
9	Κατασκευή αιολικού πάρκου	Ρόδος	Απάντηση μέσω email	
10	Τσιμεντοποίηση χώρου πρασίνου	Αττική	Κινητοποιήθηκαν οι κάτοικοι και μάζεψαν 200 υπογραφές. Θα συζητηθεί στο Δημοτικό Συμβούλιο.	Τα έργα προχώρησαν...
11	Κοπή δέντρων σε πλατείες	Αθήνα	Δόθηκαν συμβουλές	Έγινε διερεύνηση του νομικού καθεστώτος από μέλη της Ομάδας.
12	Μόλυνση από ιχθυοτροφείο	Χίος	Δόθηκαν συμβουλές	
13	Τσίρκο Γενικά	Αττική	Εστάλη έγγραφη διαμαρτυρία	
14	Τσίρκο Ν. Ευκαρπία	Θεσ/νίκη	Εστάλη έγγραφη διαμαρτυρία	
15	Κυνήγι αγριόχοιρου	Λέσβος	Εστάλη απάντηση από Δ/ση Δασών Λέσβου	Δεν υπάρχει θέμα. Οι ενέργειες της διοίκησης ήταν ορθές
16	Μπάζωμα υγροτόπου	Αττική	Εστάλη έγγραφο αίτημα για πληροφορίες	
17	Τσίρκο Περιστερί	Αττική	Εστάλη έγγραφη διαμαρτυρία	
18	Jeep σε παραλία και θανάτωση παπιών	Τήνος	Δόθηκε απάντηση μέσω email	
19	Τσίρκο Γλυκά Νερά	Αττική	Εστάλη έγγραφη διαμαρτυρία	Το Δημ. Συμβούλιο αποφάσισε απαγόρευση της εγκατάστασης τσίρκο
20	Τσίρκο Αγρίνιο	Αιτ/νια	Εστάλη έγγραφη διαμαρτυρία	Υπήρξε κινητοποίηση από τις τοπικές αρχές
21	Καταπάτηση Λιμνοθάλασσας Αντινιώτη για κατασκευή ξενοδοχείου	Κέρκυρα	Ο Περιφερειάρχης ακύρωσε την αδειοδότηση	Περίπτωση 1 (σελ. 4)
22	Αυθαίρετα κτίσματα στον Υγρότοπο της Καλλονής	Λέσβος	Ενημέρωση από ΜΚΟ «Ναυτίλος». Δόθηκαν νομικές συμβουλές.	Διαρκής παρακολούθηση του θέματος
23	Πεζοδρόμηση Πράσινου Λόφου	Αττική	Δόθηκαν συμβουλές	Συμφωνία των κατοίκων με το δήμαρχο και θα πάρουν έγγραφες διαβεβαιώσεις ότι θα πεζοδρομήσει τους χωματόδρομους

24	Ανεξέλεγκτη Χωματερή	Φθιώτιδα	Επιστολές προς αρμόδιες υπηρεσίες	Το θέμα θα ανακινηθεί εφόσον η κατάσταση δεν αλλάξει.
25	Σχεδιασμός ΧΥΤΑ	Αρκαδία	Απλές συμβουλές	
26	Κατασκευή φράγματος στον Άραχθο	Άρτα	Απλές συμβουλές και παρατηρήσεις επί της ΜΠΕ	Υπάρχει προσφυγή στο ΣτΕ από τοπικές ΜΚΟ.
27	Κατασκευή Ε65	Καλαμπάκα	Δόθηκαν συμβουλές	Οι καταγγέλοντες είναι σε επαφή με Αρκτούρο και Καλλιστώ.
28	Ρύπανση από ξενοδοχειακή μονάδα	Πάρος	Έγγραφα προς υπηρεσίες	Το πρόβλημα βαίνει προς λύση
29	Κατασκευή σταθμού μεταφόρτωσης σκουπιδιών	Αθήνα	Μηνύσεις από τους καταγγέλοντες	Υπάρχει εκκρεμούσα δικαστική διαμάχη με εξαιρετικό ενδιαφέρον.
30	Πώληση δερμάτων λύκων	Μέτσοβο	Ειδοποιήθηκε το Δασαρχείο Μετσόβου	Έγινε διερεύνηση. Δεν υπήρχε θέμα.
31	Κακοποίηση Πόνυ	Αθήνα	Διερεύνηση και απάντηση μέσω email	
32	Καταπάτηση δασικής έκτασης	Ευρυτανία		Περίπτωση 2 (σελ. 6)
33	Αυθαίρετες Ταβέρνες στο Ε.Π. Σχοινιά	Αττική	Διερεύνηση	Ενέργειες σε συνεργασία με άλλες ΜΚΟ
34	Σχεδιασμός ΧΥΤΑ	Ίκαρια	Επαφή με καταγγέλοντες	Άγνωστη
35	Ένταξη δασικών περιοχών σε σχέδιο πόλης	Αττική	Απάντηση με email Παρέμβαση μας στον ΟΡΣΑ	Άγνωστη
36	Παράνομες Αμμοληψίες στον Πηνειό	Λάρισα	Αποστολή ενημερωτικού υλικού	
37	Κατασκευή Μουσείου σε αστικό πάρκο	Έδεσσα	Απάντηση με email Αποστολή έκθεσης "Αστικό Πράσινο"	Βρίσκεται σε εξέλιξη
38	Μπαζώματα στον υγρότοπο Ντίπι	Λέσβος	Επιστολή από 3 ΜΚΟ	Επικύρωση των προστίμων από τον Νομάρχη. Αναμένουμε αποκατάσταση της περιοχής.
39	Ασφαλτόστρωση οδικού δικτύου	Πόρος	Απαντήσεις από υπηρεσίες	Ο δρόμος είχε όλες τις απαιτούμενες άδειες
40	Κατασκευή μονάδας αποθήκευσης και διακίνησης καυσίμων	Λήμνος	Αναμένουμε εκτενέστερη πληροφόρηση	Οι πληροφορίες λένε ότι ανακλήθηκε η άδεια.
41	Παγίδες για πτηνά στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών	Αττική	Επαφή με καταγγέλοντες και διερεύνηση νομικού καθεστώτος	Σε περίπτωση επανεμφάνισης του φαινομένου θα δράσουμε άμεσα
42	Κυνήγι στον Υμηττό	Αττική	Διερεύνηση	
43	Κοπή πεύκων	Αθήνα	Ο καταγγέλων έχει κάνει μυνήσεις	Άγνωστη
44	Απομάκρυνση σκεπής αμιάντου	Αθήνα	Νομικές και τεχνικές συμβουλές	Άγνωστη
45	Ανεξέλεγκτη Χωματερή	Αττική	Η Ομάδα συνέταξε επιστολή να	Σε εξέλιξη

			στείλουν οι καταγγέλοντες	
46	Κατασκευή νέου λιμένα	Νάξος	Έχουν προσφύγει στο ΣΤΕ	Θετικές εξελίξεις
47	Παρεμβάσεις σε περιαστικό άλσος	Ιωάννινα	Διερεύνηση. Έγινε αυτοψία στις 30/4/2006	
48	Απόθεση απορριμάτων	Αττική	Συμβουλές για περαιτέρω ενέργειες	Άγνωστη
49	Ασφαλτώστρωση οδικού δικτύου	Αίγινα	Επιστολή	Το έργο δεν είχε ΜΠΕ και διακόπηκε
50	Ρύπανση από γαλακτοκομική μονάδα	Λέσβος	Έχει ασχοληθεί και ο Εισαγγελέας Λέσβου	Αναμένεται σειρά επιστολών μας
51	Καταστροφή δασικής περιοχής και παιδικής χαράς	Αττική	Συμβουλές για περαιτέρω ενέργειες	Άγνωστη
52	Κατασκευή Χιονοδρομικού Κέντρου στα Βαρδούσια όρη	Φθιώτιδα	Μελετήθηκε η ΜΠΕ και δόθηκαν συμβουλές	Σε εξέλιξη
53	Ρύπανση από βιολογικό καθαρισμό ξενοδοχείου	Κέρκυρα	Συμβουλές για περαιτέρω ενέργειες	Άγνωστη

*Χάρτης 1 - Γεωγραφική διασπορά των καταγγελιών
κατά την περίοδο Ιούνιος 2005 – Μάιος 2006*

Ε. Άλλες δράσεις της Ομάδας

Τον Φεβρουάριο του 2006 διοργανώθηκε από το WWF Ελλάς διημερίδα με θέμα την εφαρμογή του Περιβαλλοντικού Δικαίου στην Ελλάδα. Στα πλαίσια της διημερίδας έγινε παρουσίαση διαφόρων υποθέσεων από μέλη της Ομάδας αλλά και από καταγγέλοντες. Στην διημερίδα παρέστησαν εκπρόσωποι πολλών ΜΚΟ που ασχολούνται με περιβαλλοντικά θέματα.

Από τα τέλη Μαΐου του 2006, λειτουργεί ειδική ιστοσελίδα, www.wwf.gr/politics, η οποία αφορά θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και αναφέρεται στη λειτουργία της Νομικής Ομάδας. Επίσης οι καταγγέλοντες έχουν την δυνατότητα υποβολής ηλεκτρονικής Φόρμας καταγγελίας και πληροφόρησης για διάφορες εκθέσεις και πορίσματα του WWF Ελλάς που αφορούν το περιβαλλοντικό δίκαιο.

Τον Ιούνιο του 2006 μέλη της Νομική Ομάδας Υποστήριξης Πολιτών ανέλυσαν το νομικό καθεστώς προστασίας των παράκτιων κυρίως υγροτόπων στην ημερίδα που διοργανώθηκε από το WWF Ελλάς για τους υγροτόπους του Αιγαίου.

Σημαντική επίσης δράση της Νομικής Ομάδας είναι η παροχή συμβουλών σε ενδιαφερόμενους σχετικά με το πού πρέπει να απευθυνθούν ώστε να λάβουν την απαραίτητη πληροφόρηση. Τέλος, δίνονται κατευθύνσεις σε ενδιαφερόμενες ομάδες για τη σύνταξη και υποβολή καταγγελιών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για παραβίαση της ισχύουσας Κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

ΣΤ. Συμπεράσματα

Σε σχέση με την περίοδο 2004-2005 ο αριθμός των καταγγελιών αυξήθηκε κατά 19%. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, κατά την περίοδο αναφοράς (12 μήνες) η Νομική Ομάδα έλαβε και επεξεργάστηκε 83 καταγγελίες, ενώ κατά την προηγούμενη περίοδο αναφοράς (17 μήνες) υποβλήθηκαν στο WWF Ελλάς 99 καταγγελίες. Δηλαδή 6,9 καταγγελίες ανά μήνα έναντι 5,8 για την προηγούμενη περίοδο αναφοράς.

Από την κατηγοριοποίηση των καταγγελιών που δέχθηκε και επεξεργάστηκε η Νομική Ομάδα κατά την περίοδο αναφοράς, γίνεται αντιληπτό πως οι σημαντικότερες κατηγορίες ήταν αυτές της υποβάθμισης βιοτόπων καθώς και των τοξικών και ρύπανσης σε ποσοστό 20% και 26% επί του συνόλου των καταγγελιών αντίστοιχα. Οι καταγγελίες για υποβάθμιση των βιοτόπων αφορούσαν κυρίως προστατευόμενες περιοχές σε όλη την Ελλάδα.

Σημαντικό στοιχείο που προκύπτει από τα δεδομένα της περιόδου αναφοράς είναι η αύξηση των καταγγελιών για τα τοξικά και τη ρύπανση το ποσοστό αυξήθηκε από 19% κατά την περίοδο 2004-2005 σε 26%. Από το σύνολο των καταγγελιών που δέχθηκε η Νομική Ομάδα σε αυτή την κατηγορία, σχεδόν οι μισές αφορούσαν ζητήματα σχετικά με την επεξεργασία λυμάτων και τη λειτουργία χωματερών σε αστικά ή ημι-αστικά κέντρα. Το γεγονός αυτό δείχνει πόσο έντονο παραμένει το πρόβλημα της διαχείρισης των αποβλήτων σε όλη τη χώρα. Επίσης αποτελεί παράγοντα σύγκρουσης των πολιτών με το Κράτος αλλά και ομάδων πολιτών μεταξύ τους, που πολλές φορές λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις.

Αυξήθηκαν όμως και οι καταγγελίες που αφορούν στην εφαρμογή της Συνθήκης CITES και το εμπόριο απειλούμενων ειδών χλωρίδας και πανίδας από 3% σε 12%. Η αύξηση αυτή συνδυάζεται και με τη συντονισμένη προσπάθεια πολλών ελληνικών οργανώσεων για την απαγόρευση της χρήσης ζώων από τσίρκα.

Κατά τη χρονική περίοδο 2002-2003, το 46% των καταγγελιών υποβλήθηκαν προς την οργάνωση από άτομα και το 54% από συλλόγους ή θεματικά προσδιορισμένες πρωτοβουλίες κατοίκων που είχαν ήδη δραστηριοποιηθεί, συνήθως με αρκετή επιτυχία, γύρω από το πρόβλημα. Τη χρονική περίοδο 2004-2005 ωστόσο το 44% προήλθε από φορείς ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό (56%) από άτομα. Η ίδια τάση παρέμεινε και ενισχύθηκε την περίοδο 2005-2006 όπου το 38,5 προήλθε από φορείς και το 61,5 από άτομα. Εκτιμάται πως αυτή η τάση είναι ενδεικτική τόσο της αυξανόμενης προσωπικής εμπιστοσύνης προς την οργάνωση, όσο και της ισχυροποίησης του αισθήματος προσωπικής ευθύνης για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της χώρας. Η διαπίστωση αυτή μένει να τεμηριωθεί περαιτέρω με βάση τα αποτελέσματα των επόμενων περιόδων λειτουργίας της Νομικής Ομάδας.

Κατά την περσινή περίοδο ένα από τα προβλήματα που είχαν να αντιμετωπίσουν οι καταγγέλοντες αλλά και η Νομική Ομάδα ήταν η γενικότερη απροθυμία των αρμόδιων αρχών να ασχοληθούν με την υπόθεση και να παράσχουν τις απαραίτητες πληροφορίες προς τους ενδιαφερόμενους. Υπάρχει όμως πλέον μια αίσθηση ότι αργά αλλά σταθερά η κατάσταση αλλάζει σε σχέση με την παροχή πληροφόρησης. Αξίζει να αναφέρουμε ότι κάποιες πληροφορίες που ήταν καθοριστικές για την έκβαση κάποιων υποθέσεων προήλθαν από ευσυνείδητους πολίτες που

ενδιαφέρονταν για ένα θέμα αλλά για διάφορους λόγους δεν μπορούσαν να κάνουν κάτι οι ίδιοι.

Και φέτος η πλειονότητα των καταγγελλόντων δήλωσε πως δεν επιθυμεί να έχει περαιτέρω επαφές με τα δασαρχεία, τα αρμόδια πολεοδομικά γραφεία και τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, καθώς θεωρούσαν τις υπηρεσίες αυτές άμεσα εμπλεκόμενες στο πρόβλημα. Σε πολλές περιπτώσεις οι καταγγέλοντες ζητούσαν να μην κοινοποιηθεί το όνομά τους στις προαναφερόμενες υπηρεσίες, καθώς ήταν σίγουροι πως αυτές αποτελούσαν βασικό κρίκο στην αλυσίδα του προβλήματος και αισθάνονταν να απειλούνται. Επίσης, πολλά παράπονα εκφράστηκαν και για την έλλειψη πληροφόρησης των πολιτών από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι υπηρεσίες ξεκινούν κάποιες παρεμβάσεις χωρίς να προηγηθεί επικοινωνία με τους άμεσα ενδιαφερόμενους.

Ένα ακόμη πρόβλημα που αντιμετώπισε η Νομική Ομάδα είναι η ελλιπής στοιχειοθέτηση των καταγγελιών από πλευράς των καταγγελλόντων. Αυτό δυσχεραίνει το έργο της Νομικής Ομάδας, καθώς αφιερώνεται πολύτιμος χρόνος για την απαραίτητη διερεύνηση αυτών των ζητημάτων. Όμως σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς η κατάσταση είναι σαφώς καλύτερη και οι καταγγέλοντες δείχνουν ολοένα να κατανοούν την ανάγκη τεκμηρίωσης των λεγόμενων τους

Όπως ήταν από την αρχή αναμενόμενο, το γενικό αίσθημα που απέπνεαν όλες οι καταγγελίες ήταν αυτό της πλήρους αδυναμίας αντιμετώπισης τέτοιων σοβαρών περιβαλλοντικών θεμάτων από τους ενδιαφερόμενους. Οι περισσότεροι καταγγέλοντες δεν είχαν καν σκεφθεί πως θα μπορούσαν σε προσωπικό ή σε συλλογικό επίπεδο να αναλάβουν αποτελεσματική δράση. Επιπλέον, πολλοί δεν επιθυμούσαν να αναλάβουν δράση, καθώς θεωρούσαν πως ο λόγος ύπαρξης μιας περιβαλλοντικής οργάνωσης είναι ακριβώς η αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που της αναφέρονται. Στόχος λοιπόν των καταγγελιών που υποβλήθηκαν από μεμονωμένους ενδιαφερόμενους πολίτες ήταν η ανάθεση του προβλήματος σε μια 'ισχυρή' και 'μεγάλη' περιβαλλοντική οργάνωση, όπως το WWF Ελλάς.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι μηχανισμοί ελέγχου που διαθέτει (Ευρωπαϊκό Δικαστήριο) αποτελεί για τους πολίτες αξιόπιστο εργαλείο για την διεκδίκηση των αιτημάτων τους. Σε πολλές περιπτώσεις οι καταγγέλοντες ανέφεραν ότι θα απευθυνθούν στην ΕΕ, γιατί μόνο εκεί πιστεύουν ότι θα αντιμετωπιστεί επαρκώς το ζήτημα. Η Νομική Ομάδα σε αυτές τις περιπτώσεις προτρέπει για παραπομπή ενός θέματος στην ΕΕ μόνο εάν υπάρχει παραβίαση του Κοινοτικού δικαίου και έχουν εξαντληθεί οι προβλεπόμενες ενέργειες σε εθνικό επίπεδο.

Z. Προγραμματισμός για τον επόμενο χρόνο

Κύριος στόχος της Νομικής Ομάδας παραμένει η βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της τόσο στο επίπεδο της διαχείρισης των καταγγελιών όσο και σε σχέση με την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων περιπτώσεων που καλείται να χειριστεί.

Στον ευρύτερο σχεδιασμό του WWF Ελλάς για τη νέα χρονιά υπάρχει ο στόχος να αρχίσει πιο συστηματική συνεργασία με τοπικές οργανώσεις και ομάδες πολιτών. Η συνεργασία θα έχει ως κύριους άξονες τη μετάδοση τεχνογνωσίας, την ανταλλαγή απόψεων και τη συνεργασία σε μεγάλα περιβαλλοντικά θέματα τοπικού ή εθνικού ενδιαφέροντος.

Σημαντική επίσης πρόκληση είναι η βελτίωση της επικοινωνιακής προβολής του σημαντικού έργου που επιτελεί η Νομική Ομάδα και κυρίως των αποτελεσμάτων της.

Έτσι, θα διερευνηθεί η δυνατότητα εμπλουτισμού της ιστοσελίδας www.wwf.gr/politics με ειδήσεις από τη δουλειά της ομάδας, καθώς και η έκδοση περιοδικών και έκτακτων ανακοινώσεων τύπου για συγκεκριμένα ζητήματα. Με τον τρόπο αυτόν εκτιμάται πως θα μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες παρέμβασης και η αποτελεσματικότητα της οργάνωσης στην αντιμετώπιση των περιπτώσεων που καλείται η Νομική Ομάδα να αντιμετωπίσει. Εκτιμάται επίσης πως η επικοινωνιακή ενδυνάμωση του έργου της ομάδας θα συμβάλει θετικά στην ενθάρρυνση και δραστηριοποίηση κάθε ευαισθητοποιημένου πολίτη.